



Svar på Vaula Norrenas och 27 andra ledamöters motion om en utredning om digitala lärmeter och lärmeter som kräver självstyrning

VD/7932/00.02.00.03/2023

KK/VT/MT/EA/SS

Vaula Norrena och 27 andra ledamöter lämnade in följande fullmäktigemotion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”På grund av de försvagade Pisa-resultaten har det i Finland uppstått en offentlig diskussion om inlärningsssvårigheter i dagens skola som betonar självstyrning och digitalisering.

I Vanda är inlärningsresultaten ännu svagare än i jämförelsekommunerna. I testet Lukuseula, som mäter läskunnigheten, var lösningsgraden för andraklassisternas uppgifter i Vanda endast 45 procent 2023. Av alla eleverna i andra klass hörde 28 procent och av eleverna med finska som andraspråk rentav 64 procent till den lägsta femtedelen när det gäller nivån på kunskandet i testet Lukuseula.

Forskaren Aino Saarinen utredde i sin doktorsavhandling 2020 hur användningen av digitala metoder och metoder som förutsätter självstyrning har samband med sämre inlärningsresultat på flera delområden – i alla åldersgrupper. Användningen av dessa undervisningsmetoder hade en särskilt negativ inverkan på inlärningsresultaten för de elever vars bakgrund innehöll riskfaktorer.

(Saarinens doktorsavhandling: <https://helda.helsinki.fi/items/a84a8ff6-b286-4f8abec5-65ce052702dc>)

I Vanda har digitala läromedel tagits i bruk i snabb takt. Det finns skolor där den enda läroboken på högstadiet är matematikboken, allt annat görs med mobiltelefon eller pekplatta. På detta sätt har man också kunnat skära ned det anslag som använts för läromedel kraftigt.

Både familjer och många lärare har konstaterat att den moderna skolan kräver för mycket självstyrning redan av små elever. Läxorna kontrolleras inte och eleverna kan själva välja om de ska utföra enkla eller svåra uppgifter. Det är inte lätt att göra uppgifter av digitala material eller läsa till prov, helheten är inte lika tydlig som i en fysisk bok.

Vanda ungdomsfullmäktige lämnade därför in en motion om tillgången på läromaterial, särskilt uppgiftsböcker, i grundskolorna 2019. Verksamhetsområdet för fostran och lärande svarade på motionen (stadsstyrelsen 6.4.2020) att det är fråga om pengar och att skolorna har frihet att besluta om de ska köpa digitalt material eller tryckt material. Nu är det dags att utreda hur digitala läromedel och självstyrande undervisningsmetoder betjänar grundskoleeleverna i Vanda. Önskar eleverna, lärarna och familjerna ett mer lärarlett lärande och användning av fysiska läroböcker, eller är de nöjda med den nuvarande situationen?

Vi föreslår att verksamhetsområdet för fostran och lärande låter en opartisk utomstående aktör utföra en sådan utredning/undersökning.

Utredningen bör genomföras så att elevernas, särskilt de svagare elevernas och deras familjers, röst hörs. Och att speciallärarnas sakkunskap utnyttjas i utredningen. Det vore bra om resultaten av utredningen fanns tillgängliga i budgetprocessen hösten 2024.”



Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Verksamhetsområdet för fostran och lärande konstaterar följande som sitt svar:

Det finns forskningsuppgifter om hur en digital lärmiljö och den lärandes självstyrning påverkar inläringen, så det verkar inte ändamålsenligt att låta göra en egen utredning med hänsyn till kostnaderna och processens längd. Enligt undervisnings- och kulturministeriets bildningsöversikt från år 2023 förklaras nedgången i inlärningsresultaten bland annat av kulturella orsaker som återspeglar förändringar i livsstil samt samhälleliga bedömningar och attityder. Den teknologiska utvecklingen förändrar lärmiljön globalt, men utvecklingen av inlärningsresultaten varierar stort mellan olika länder. En bredare användning av digitala enheter har dock inte nödvändigtvis något samband med försämrade inlärningsresultat, utan förklarande faktorer finns bland annat i den socioekonomiska bakgrunden, regionala skillnader och könsrelaterade faktorer.

Enligt det riksomfattande forskningsprojektet DigiVOO (2022) verkar användningen av digital teknologi och inlärningsresultaten ha ett negativt samband med varandra, men enligt forskningen försämrar digitaliseringen dock inte inlärningsresultaten. Elever som får intensifierat eller särskilt stöd, elever med utländsk bakgrund och mindre framgångsrika elever säger att de använder digital teknologi i skolan oftare än andra elever. Sambandet förklaras delvis av att digitaliseringen ofta används som ett verktyg för differentiering. Fördelarna med självstyrning och öppen undervisning har i stor omfattning granskats i undersökningar (bl.a. Jürgens 1997; Jürgens 2009; Lähnemann 2014, Boyer m.fl. 2014). Undersökningar om öppen undervisning har gett positivare forskningsresultat om ämnet jämfört med Saarinens och Keltikangas-Järvinens påståenden. De genomsnittliga inlärningsresultaten är likadana i lärarledd och öppen undervisning. Strukturer och handledning hjälper elever med inlärningsvärigheter i öppen undervisning, och öppen undervisning främjar elevernas självständighet och förmåga till självständigt lärande (Moilanen, A: 2024)

Pedagogiska lösningar, såsom undervisningsmetoder eller undervisningsmaterial, fastställs inte på stadsnivå, eftersom beslutet fattas på skol- och lärarnivå utifrån elevernas och det studerade temats utgångspunkter. Det anslag som använts för läromedel har inte skurits ned i Vanda. Anskaffning av digitalt material kan inte användas som sparmetod: Även om en enskild elevs licens är förmånligare än en tryckt lärobok måste den köpas på nytt varje år. Däremot återanvänds läroböckerna och cirkulerar bland eleverna i flera år, vilket betyder att de på längre sikt oftast blir förmånligare. I den inledande undervisningen i skolorna i Vanda är andelen elektroniskt läromaterial mycket liten. Medan cirka 12 procent av anskaffningskostnaderna för läromedel för hela den grundläggande utbildningen (åk 1–9) gäller digitalt material, används digitala läromedel nästan inte alls i den inledande undervisningen. Med små elever börjar man bara öva upp grundläggande digitala färdigheter. Således förklarar inte det digitala materialet som används i skolan resultatet av testet Lukuseula i årskurs 2.

Undervisningens kvalitet och inlärningsresultat påverkas förutom av undervisningsmaterial och undervisningsmetoder också i stor utsträckning av många andra faktorer, såsom lärarens erfarenhet och kompetens, verksamhetskulturen, familjestödet samt andra faktorer som stöder elevens välbefinnande och som det är viktigt att satsa på för att garantera ett högklassigt lärande. Digitaliseringen främjar bl.a.



genomförandet av en språkmedveten pedagogik och gör det möjligt att använda flerspråkigt material. Digitala tillämpningar har också egenskaper som hänför sig till språköversättning som kan användas i undervisningen.

Vanda kartlägger vårdnadshavarnas synpunkter på skolans undervisningsarrangemang och verksamhet vartannat år genom en enkät till vårdnadshavarna. Det här läsåret genomfördes datainsamlingen under tiden 26.2–8.3.2024. Svaren ger information om hur nöjda vårdnadshavarna är med skolans undervisningsmetoder, tillgängliga läromedel och det stöd för inläring som barnet får. I år kompletterades kartläggningen med frågor om användningen av digitala enheter och digitalt material i undervisningen samt om stöd för läsning i skolan och hemma. Utifrån resultaten är vårdnadshavarna i regel nöjda både med de undervisningsmetoder som används i skolan och med hur digitala enheter används i skolan. Av de vårdnadshavare som svarade upplever 70 procent att man i det egna barnets skola utnyttjar mångsidiga arbetssätt i olika läroämnen. På motsvarande sätt upplever 74 procent att eleverna använder digitala enheter på ett ändamålsenligt sätt i skolan för att främja inläringen.

En högklassig och omfattande undersökning som genomförs av en utomstående aktör för lärare, elever och vårdnadshavare inom den grundläggande utbildningen kräver betydande ekonomiska satsningar (cirka 50 000 €) och skulle också överlappa redan befintliga datainsamlingar. De ekonomiska kostnaderna för en utredning förutsätter konkurrensutsättning, vilket kräver resurser från förvaltningen och schemaläggning av tidtabellerna för processen. Eftersom det finns ett omfattande kunskapsunderlag om frågan anser vi inte att det är nödvändigt att göra en ny enkät om saken. Flera enkäter och undersökningar som riktar sig till skolorna belastar eleverna och personalen, vilket också gör svaren mindre tillförlitliga.

Erfarenheten har också visat att enkätundersökningar inte nödvändigtvis ger mer omfattande information än vad som kan uppnås genom dialog på olika forum. Vi delar fullmäktiges oro i fråga om att det är viktigt att höra utsatta barn och familjer. Det här har Vanda satt som mål till exempel genom verksamheten i UNICEFs modell Barnvänlig kommun. Utmaningar, styrkor och behov i fråga om elevens lärande bedöms vid behov multiprofessionellt, till exempel med stöd av en speciallärare och tillsammans med eleven och vårdnadshavarna. Digitala färdigheter är emellertid en medborgarfärdighet som de nationella grunderna för läroplanen och de digitala pedagogiska målen i Vanda förpliktar att det undervisas i. I och med utvecklingen av artificiell intelligens betonas också medieläsfärdighetens roll, och varje kommun måste beakta detta när den uppdaterar sina digitala pedagogiska mål.

Stadsstyrelsen 5.8.2024 § 18

Förslag av biträdande stadsdirektören för verksamhetsområdet för fostran och lärande:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge Vaula Norrena och de 27 andra ledamöter som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med det förslag som getts av verksamhetsområdet för fostran och lärande, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Det antecknades att de grönas stadsstyrelsegrupp lämnade in följande protokollsuttalande i ärendet:



"Vi anser att det är viktigt att läromedelsanslaget är tillräckligt så att lärarna också kan använda läroböcker i undervisningen på pedagogiska grunder."

Stadsfullmäktige 19.8.2024 § 22

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Behandling:

Under behandlingen av ärendet framförde ledamoten Vaula Norrena ett remitteringsförslag understödd av ledamoten Maija Rautavaara.

Ordföranden konstaterade att man måste rösta om saken och gav följande omröstningsförslag: de som understöder en fortsatt behandling av ärendet röstar ja, medan de som understöder Norrenas förslag om återremittering röstar nej. Omröstningsförslaget godkändes.

Vid omröstningen gavs 33 ja-röster och 30 nej-röster, varvid ordföranden konstaterade att behandlingen av ärendet fortsätter.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Det antecknades att de grönas fullmäktigegrupp lämnade in följande uttalande till protokollet, vilket understöddes av rörelse nus fullmäktigegrupp, centerns fullmäktigegrupp, kristdemokraternas fullmäktigegrupp och sannfinländarnas fullmäktigegrupp:

Det finns motstridiga belägg för digitaliseringens effekter i förhållande till inlärningsresultaten och även när det gäller motivation och erfarenheterna av att tillhöra en grupp. Det har visat sig vara negativt när det gäller elever som behöver stöd. I Vandas grundskolor har inlärningsresultaten försämrats. Gröna fullmäktigegruppen anser att det är nödvändigt att i större utsträckning än tidigare utreda hur lärare, elever och vårdnadshavare upplever digitala material och inlärningsmiljöer samt de självstyrande metoder som är strukturellt förknippade med dem i undervisningen.

Bilagor:

- Vaula Norrenas och 27 andra ledamöters undertecknade motion om en utredning om digitala lärmeter och lärmeter som kräver självstyrning i Vanda
- Omröstningsrapport § 22, fullmäktige 19.8.2024

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1 Besvärshöbuds

Närmare information:

Katri Kalske, biträdande stadsdirektör, 040 620 5080, (foramn.eftarnamn[at]vantaa.fi)